

Reconstructie van een gesprek met de bezoekdienst

Bij nader inzien

Bas van der Bilt had grote moeite met het feit dat hij een stoma kreeg. Een bezoek van Gerrit Ekkelboom, van de bezoekdienst van de Stomavereniging, bracht uitkomst. Inmiddels kijkt Bas anders tegen zijn stoma aan.

Wat Bas van der Bilt misschien nog het meeste verraste, was de snelheid waarmee het gesprek met de bezoekdienst werd geregeld.

De noodzaak van zo'n gesprek was wel duidelijk. Bas stond aan de vooravond van een operatie waar hij enorm tegenop zag. Hij zou een stoma krijgen, en dat vond hij verschrikkelijk. Niet zomaar vervelend, maar een complete ramp. Hij wilde het niet. Wat hem betreft ging hij nog liever dood.

Zijn vrouw Yvonne zag het met lede ogen aan, en besloot een mailtje te sturen naar de Stomavereniging. Of er iemand van de bezoekdienst kon langskomen.

Dat kon. 24 uur later stond Gerrit Ekkelboom op de stoep. Hij had ruim honderd kilometer gereden, omdat hij hier blijkbaar nodig was.

Reclame

Nu, twee maanden en een operatie verder, zijn Bas van der Bilt (76) en

Gerrit Ekkelboom (71) opnieuw bij elkaar. Om terug te kijken op het gesprek van toen, en eerlijk gezegd ook een beetje om reclame te maken voor de bezoekdienst. Het begon allemaal met de aanleg van een tijdelijke stoma, acht jaar geleden, vertelt Bas. De oorzaak was een tumor onderin de endeldarm. Het genezingsproces verliep voorspoedig, de tumor werd verwijderd en de stoma na een paar maanden ook. Daarna moest Bas met zijn resterende darmstelsel 'de zaak zien te regelen'. En dat is, met de nodige incontinentieproblemen in het begin, gelukt.

Het leven van Bas verliep in de jaren die volgden naar wens. Hij genoot van zijn pensioen, van hun mooie huis in een Utrechts dorp, van de reizen met Yvonne naar Indonesië, het land van zijn jeugd - daarover later meer - en van de kleinkinderen die zich gaandeweg aandienden. Tot een jaar geleden opnieuw klachten de kop opstaken. Bas kreeg last van een pijnlijke bilspier. Na terugkomst van een reis naar Indonesië verergerde de pijn, en toen deze in een weekend ineens ondragelijk werd, meldde hij zich bij de huisartsenpost.

Na een kort onderzoek werd er direct een ambulance besteld. Bas had een bacteriële infectie in zijn rechterbil als gevolg van een fistel vanuit de dikke darm. De enige mogelijkheid was om dit lekkende deel van de darm te verwijderen, en daar een stoma op te plaatsen.

*Het begon met een tijdelijke stoma,
acht jaar terug*

Gerrit Ekkelboom (links) en Bas van der Bilt

Twée luik

Euthanasieverklaring

Toen ging het dus mis. Bas wilde de stoma niet. Zoals gezegd, hij ging nog liever dood. Bij de huisarts gaf hij een euthanasieverklaring af. Alle reden dus voor een gesprek met een ervaringsdeskundige. Dat vond Yvonne, dat vond zijn dokter en dat vond Bas uiteindelijk, na lang aandringen, ook. Die ervaringsdeskundige was Gerrit. Het feit dat juist hij voor de deur stond, heeft te maken met de afspraken van de bezoeken. Deze luiden dat mannen bij mannen langsgaan en vrouwen bij vrouwen, en dat er sprake moet zijn

van eenzelfde type stoma. In het geval van Bas moest er dus een man komen met een colostoma. In de provincie Utrecht was zo iemand niet direct beschikbaar, vandaar dat Gerrit zijn rit maakte van ruim honderd kilometer. Routine wordt het nooit, zo'n ontmoeting, maar ervaring bouw je wel op, licht hij toe. Speciaal voor het interview met Vooruitgang heeft hij het nagekeken: het bezoek aan Bas was voor hem de 122e keer. Zelf heeft Gerrit al bijna een kwart

eeuw een stoma, dus hem hoeft je niet meer zoveel te vertellen. Die kennis wil hij graag overdragen. Daar komt bij: hij zet zich graag voor anderen in. Zijn hele beroepsleven was hij in dienst van de politie, waar hij elke dag het motto probeerde waar te maken: hulp bieden aan iedereen die dat nodig heeft. Inmiddels is hij met pensioen, en nu zet hij zich dus in voor de bezoeken.

Stroopwafel

Het gesprek met Bas verliep aanvankelijk wat moeizaam. Bas kijkt nu eenmaal graag de kat uit de boom. Dat zegt zijn Yvonne, en Yvonne heeft in dat soort zaken altijd gelijk.

Toch brak het ijs snel, vooral vanwege de open houding van Gerrit. Het gesprek ging de diepte in. Waar komt dat precies vandaan, dat gevoel dat een stoma eigenlijk het einde van je leven betekent? Want daar komt het toch op neer, als je liever dood wilt. Dat vond Gerrit een interessante vraag, en samen met Yvonne kwam Bas op een antwoord.

Yvonne heeft hij daarbij wel nodig, want hij praat niet makkelijk over persoonlijke zaken, al verandert dat wel iets naarmate hij ouder wordt. Maar deze kwestie blijft lastig. Ook nu weer, als de verslaggever van Vooruitgang op bezoek is.

Dus neemt Yvonne maar even het woord, als ze binnenkomt met koffie en een stroopwafel. Het komt door het Jappenkamp, vertelt ze op kordate toon. Bas werd geboren op Java in 1941, en toen de Japanners het eiland een klein jaar later bezetten, werd hij met zijn moeder geïnterneerd. In het kamp, met veel te veel mensen veel te dicht op elkaar, was de hygiëne gebrekkig, en dus betekende ontlasting er iets anders dan in de buitenwereld. Ontlasting had te maken met dysenterie, en dysenterie betekende dikwijls de dood.

Die koppeling van ontlasting en doodsangst kreeg de jonge Bas als boodschap mee. Een latere vriend van hem, een dispuutgenoot van het studentencorps die internist is geworden, heeft hetzelfde meegemaakt. Poep is niet alleen vies, poep brengt onafzienbare ellende met zich mee. Poep is iets dat een einde aan je leven kan maken.

Kijk maar

Daarover ging het gesprek tijdens het bezoek van Gerrit. Bas realiseerde zich dat hij een stoma onbewust verbond met de ellende van het Jappenkamp. En met alle begrip die Gerrit daarvoor had, wilde hij Bas toch wel duidelijk maken dat je er ook anders tegenaan kunt kijken. Zelf is Gerrit dolblij met zijn stoma, want zonder stoma

zou hij niet meer in leven zijn. En het mag er dan een beetje vreemd uitzien, zo'n kunstmatige uitgang, maar goedbeschouwd valt dat ook wel weer mee. 'Kijk maar,' zei hij tijdens zijn bezoek, en hij trok zijn overhemd uit zijn broek en liet zijn stoma zien, zomaar, zonder zakje. Dat doet hij wel vaker als de situatie daarom vraagt, en het pakt eigenlijk altijd goed uit. Ook in dit geval viel het in goede aarde, opmerkelijk genoeg vooral bij Yvonne. Zij zag de stoma van Gerrit, en moest beamen dat het meeviel. Ze denkt nog met enige regelmaat terug aan dat moment, als ze de stoma van haar man verschoont. Nu nog ziet dat er allemaal wat ontstoken uit, maar straks, weet ze, valt het reuze mee.

Opgelucht gevoel

Gerrit vertrok weer, na een gesprek van een uur of twee, Bas achterlatend met een opgelucht gevoel. Misschien moest hij het toch maar doen, zo'n stoma. Yvonne vond dat al veel langer. Als het alternatief doodgaan is, dan hoeft je niet zo lang na te denken? Zijn vriend de internist was dezelfde mening toegedaan. 'Ik wou dat ik jouw

keuze had,' zei hij - zijn vriend heeft prostaatkanker. En nu vond Gerrit het ook. Gerrit van de bezoeken, met zijn open houding en zijn kennis van zaken en zijn jarenlange ervaring. Het bezoek van Gerrit gaf niet de doorslag, maar het hielp Bas wel bij zijn beslissing om de operatie toch te ondergaan. En hij is tevreden met zijn besluit. Natuurlijk is het niet allemaal rozegeur en maneschijn. Zo is er nog een tweede operatie nodig, vanwege een nieuwe fistel. Maar toch, hij kijkt er een beetje anders tegenaan. Reëler wellicht. Positiever, zo zou je het ook kunnen zeggen. Voor hemzelf geldt nog altijd dat het ook mooi zou zijn om het leven langzamerhand af te sluiten. Dat leven heeft hem immers al meer dan voldoende gebracht. Maar zijn vrouw kan hem niet missen, en voor haar doet hij het dus. En voor de kinderen en kleinkinderen. Voor zijn vriend de internist niet te vergeten, en natuurlijk ook een beetje voor Gerrit.

Luisteren, steun en advies

Het gesprek tussen Gerrit en Bas dat in dit artikel is gereconstrueerd, is typerend voor de gesprekken van de bezoeken. Deze gesprekken met ervaringsdeskundigen zijn in principe eenmalig. Heeft of krijgt u een stoma en wilt u meer weten over de impact op uw dagelijks leven? Dan kunt u een afspraak maken. Iemand met een stoma of pouch neemt telefonisch contact met u op of

komt bij u langs. Hij of zij luistert naar uw verhaal en geeft graag steun en advies. De coördinator van de bezoeken kijkt van tevoren welke bezoeker in uw regio het beste bij u past (leeftijd, man/vrouw, soort stoma of pouch). Vervolgens neemt de bezoeker contact met u op. De contactgegevens voor het maken van een afspraak vindt u op pagina 47.